
Arystoteles

O przedmiotach okaleczonych

Źródło: Arystoteles, *Metafizyka*, przeł. T. Żeleźnik, Warszawa 2003, księga V, p. 27.

27. Odcięte [kawałek] nazywa się coś, co posiada wielkość, ale nie wielkość jakąkolwiek; takie może być tylko to, co jest częściowe i stanowi zarazem pewną całość. Jeśli bowiem odjąć jedno od dwóch, to nie pozostaje dwa zmniejszone (bo część odjęta nie może być równa pozostałej reszcie); tak jest z każdą liczbą. Poza tym jeszcze musi pozostawać ta sama substancja. Puchar utracony jest jeszcze pucharem, natomiast liczba pomniejszona nie jest już tą samą liczbą. A jeśli nawet coś jest złożone z części niejednorodnych, to też nie zawsze oddzielenie takiej części można nazwać zmniejszeniem, bo i liczba zawiera w pewnym sensie elementy niejednorodne, jak diada i triada. I w ogóle nie ma pomniejszenia czegoś, gdy układ części danej rzeczy nie ma żadnego znaczenia, na przykład w przypadku wody lub ognia; trzeba dopiero, żeby części były tak, a nie inaczej ułożone, i żeby taki układ wynikał z charakteru danej substancji. Pomniejszone może być również to, co jest ciągle. Bo na przykład harmonię tworzą elementy niejednakowe, zestawione w jakimś porządku, a przecież harmonia nie może być pomniejszona. Wreszcie, jeśli jakaś rzecz stanowi pewną całość, to nie może być pomniejszona przez oderwanie czy odcięcie jakiegokolwiek części: nie mogą to być części najważniejsze, istotne, ani części umiejscowione gdziekolwiek. Tak na przykład puchar przedziurawiony nie jest jeszcze tym samym utracony; jest taki dopiero, gdy brakuje mu ucha lub jakiegoś fragmentu brzegu. A i człowiek nie jest okaleczony, jeśli straci trochę ciała albo żółci, lecz dopiero jeśli utraci jakąś część ciała z zewnątrz, a i to tylko w tym przypadku, gdy ta część, jeśli zostanie utracona zupełnie, nie może już odrosnąć. I dlatego łysi nie są ludźmi okaleczonymi.